

выполнения действий. Культурные различия в их интерпретации подчеркивают необходимость деликатности и открытого общения для устранения потенциальных пробелов в понимании.

1. Goffman, E. The presentation of self in everyday life / Goffman E. – Edinburgh: Univ. of Edinburgh Publ., 1956. – 162 p.
2. Остин, Дж. Л. Три способа пролить чернила: Философские работы / пер. с англ. В. Кирющенко. – СПб. : Алетей, 2006. – 335 с.
3. Культура низкоконтекстная // Социологическая энциклопедия. – URL: <https://voluntary.ru/termin/kultura-nizkokontekstnaja.html> (дата обращения: 10.12.2023).
4. Теория и практика межкультурной коммуникации для специальности (направление специальности) 1-21 05 02-04 Русская филология (русский язык как иностранный) : учебно-методический комплекс по учебной дисциплине / сост. Е. Н. Горегляд. – Витебск : ВГУ имени П.М. Машерова, 2016. – 120 с. – URL: <https://rep.vsu.by/bitstream/123456789/9771/1/УМКГореглядН.pdf> (дата обращения: 11.12.2023).

СВЕТАПОГЛЯД МАСТАЦКІХ ГЕРОЯЎ У АПОВЕСЦІ В. БЫКАВА «МЁРТВЫМ НЕ БАЛІЦЬ» І І. ШОЎ «МАЛАДЫЯ ІЛЬВЫ»

Азарава В.В.,

студэнтка 4 курса ВДУ імя П.М. Маішэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь
Навуковы кіраўнік – Гладкова Г.А., канд. філал. навук, дацэнт

Творы «Мёртвым не баліць» В. Быкава і «Маладыя ільвы» І. Шоў былі дасканала разгледжаныя ў амерыканскай і беларускай літаратуразнаўчай навуцы: С. Шапран, В. Буран напісалі матэрыялы па творчасці В. Быкава, Фаршток Г. М. – па творчасці І. Шоў. Аднак аналіз патрабуе кампаратыўных метадаў даследавання твораў і іх герояў. Мэта артыкула – на падставе параўнальнага аналізу двух твораў даследаваць і выявіць новыя аспекты творчасці аўтараў.

Матэрыял і метады. Матэрыялам для даследавання паслужылі творы «Мёртвым не баліць» Васіля Быкава і «Маладыя ільвы» Ірвіна Шоў. У працы выкарыстоўваецца кампаратыўны метада даследавання.

Вынікі і іх абмеркаванне. Творы, напісаныя пісьменнікамі-ветэранамі Другой Сусветнай вайны, маюць свой ідэястыль. Нягледзячы на тое, на якім баку канфлікту пісьменнікі бралі ўдзел у вайне і колькі часу прайшло з заканчэння вайны, іх творы ўяўляюць цікавасць як для масавага чытача, так і для чытача-эстэта.

Ваенны вопыт аўтараў, творы якіх разглядаюцца ў гэтым артыкуле, усё ж такія адрозніваецца: Быкаў быў салдатам, а Шоў ваенным карэспандэнтам. Але гэта ніяк не паменьшае іх пісьменніцкага таленту. Так, калі Ірвін Шоў апісвае ў сваім рамане адмоўнага героя, ён гэта робіць, паказваючы ўчынкі героя і яго ўдзел у вайне на баку нацыстаў. У В. Быкава герой не мае такой выражанай адмоўнай рысы, як падтрымка ідэй нацызму, але стаўленне Сахно да людзей носіць рэзка негатыўны характар. Ён забівае і чыніць самасуд над савецкімі параненымі, “прыкрываючыся” загадам Сталіна. Піша ў блакнот «з чорным нямецкім арлом на вокладцы» [3; с. 149], адмаўляецца прама сказаць, што здарылася з Кротавым і палонным немцам.

У І. Шоў Дыстль – гэта нямецкі радавы, які таксама выконвае загады партыі, але тут мы можам убачыць, як з часам змяняецца герой: ад непрыманна забойства па якой-небудзь прычыне (у тым ліку расавай) да пераканання ў неабходнасці канцэнтрацыйных лагераў. Такім чынам, можна зрабіць вывад, што і Сахно, і Дыстль з’яўляюцца “тварам” эпохі і палітычнага ладу сваёй дзяржавы.

“Люстэркам” Сахно ў пасляваенны час можна лічыць Гарбацюка, які таксама, як і яго папярэднік Сахно, былы Старшыня Ваеннага трыбунала, апраўдвае жahlівую жорсткасць Сахно.

Варта падкрэсліць, што характары герояў паказаны праз адносіны да іншых людзей. Так, Крысціян абзывае старога француза, у спіну якога бросіў камень яго ж шафёр, пры гэтым спакойна рэагуе на падобныя выпадкі. Нямецкі салдат адмоўна выказваецца пра французскую нацыю, кажучы ўслед старому, што французы за ўвесь час навучыліся толькі здавацца: «*Один выстрел—и они разбегаются по лесам, словно кролики. Одна улыбка— и они уже в постели со всей немецкой армией! Они не работают, они не молятся, они не сражаются, единственное, что они умеют, – так это сдаваться*» [2; с. 91]. Афіцэр адмаўляецца сфатаграфавання з чорнавалосымі дзецьмі, але паколькі гэты фотаздымак пойдзе на агітацыю, а сам Дыстль з'яўляецца прыкладам нямецкай нацыі (агітацыйным прыкладам), то ён згаджаецца зрабіць фотаздымак.

Адзначым, што і адзін герой, і другі падладжваюцца пад абставіны. Сахно з лёгкасцю гоніць пад танкі маладую медсястру Кацю: «*Мяне ахінае жах. І гнеў. Гнеў на Сахно. Гэта ён завёў нас на міннае поле! Гад, ён загубіў Кацю!*» [3; с. 278], сам здаецца ў палон немцам; для Крысціяна пакінуць свайго таварыша па службе таксама не з'яўляецца нечым цяжкім: «*Кристиан вновь повернулся, чтобы посмотреть на зарывающиеся в песок фигурки людей, которым предстояло умереть на этом склоне. <...> Война, конечно же, имеет свою систему ценностей, и Кристиан понимал, что поступок Гарденбурга—не трусость, не стремление спасти свою шкуру*», – такімі словамі супакойвае сябе Дысталь [2; с. 306].

Заклучэнне. Творы пра вайну і сёння застаюцца не толькі цікавымі для чытача, але і маюць пад сабой усе прадставіны для новых даследаванняў. Кампаратыўны аналіз дазволіў высветліць, што героі твораў В. Быкава і І. Шоў— Сахно і Дыстль аднолькава ставяцца да саслужыўцаў, выканання абавязку і пастаўленых мэт. І калі у выпадку з Крысціянам можна ўбачыць змены ў характары чалавека (герой яшчэ не паспеў страціць чалавечы воблік) то з Сахно гэтыя змены ўжо адбыліся і маюць выражана негатыўны характар. Абодва пісьменнікі падкрэсліваюць праз гісторыю сваіх герояў, што ў крытычных абставінах выбар заўсёды застаецца за чалавекам.

1. История литературы страны изучаемого языка (английский) : учебно-методический комплекс по учебной дисциплине для специальностей: 1-21 05 06 Романо-германская филология, 1-02 03 04 Русский язык и литература. Иностранный язык (английский) / сост.: А. А. Гладкова [и др.] ; Учреждение образования "Витебский государственный университет имени П. М. Машерова", Фак. гуманитаристики и языковых коммуникаций, Каф. литературы. – Витебск : ВГУ имени П. М. Машерова, 2023. – 155, [1] с. URL: <https://rep.vsu.by/handle/123456789/36668>

2. Молодые львы: [роман] / Ирвин Шоу; [перевод с английского В. Вебера]. – Москва: Издательство АСТ, 2023.—786 с.

3. Быкаў, В. У тумане: Аповесці / Маст. У. Сытчанка.—Мн.: Маст. літ., 1989. – 383 с.

БЫТ И НРАВЫ РУССКОГО УЕЗДНОГО ДВОРЯНСТВА И АНГЛИЙСКОЙ АРИСТОКРАТИИ В РОМАНЕ ДЖЕЙН ОСТИН «ГОРДОСТЬ И ПРЕДУБЕЖДЕНИЕ» И ПОВЕСТИ А.С. ПУШКИНА «БАРЫШНЯ-КРЕСТЬЯНКА»

Аршанская Е.Е.,

студентка 1 курса ВГУ имени П.М. Машерова, г. Витебск, Республика Беларусь

Научный руководитель – Крикливец Е.В., докт. филол. наук, доцент

Каждое произведение художественной литературы – это способ познания мира, который предлагает читателю автор. Осмыслению подлежат культурно-историческая эпоха, социальный срез, концепция личности.

Цель данного исследования – выявить способы описания быта и нравов русского уездного дворянства и английской аристократии в романе Дж. Остин «Гордость и предубеждение» [1] и повести А.С. Пушкина «Барышня-крестьянка» [2]. Оба произведе-